Anastasia Tartakovskaya: Mluvený jazyk na Moravě
(bakalářská práce)
Ústav bohemistických studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
2009

Posudek vedoucího práce

Diplomantka se ve své bakalářské práci věnuje zajímavému a aktuálnímu tématu, a sice běžné mluvě na Moravě. Její studie je členěna do čtyř kapitol – v první A. Tartakovskaya pojednává o stratifikaci českého národního jazyka, ve druhé o jazykové situaci na Moravě, ve třetí o pojmu „městská mluva", přičemž se zastavuje u dvou relevantních případů, a sice u městské mluvy v Brně a v Ostravě, ve čtvrté pak ještě připojuje zajímavý dodatek, a sice přiblížení analogické situace ve dvou vybraných ruských městech.

Bakalářská práce diplomantky je psána kultivovanou češtinou, je čtivá, zajímavá, oceňuji dobré zvládnutí a zpracování odborné literatury (A. Tartakovskaya neváhá zaujmout k určitým faktům vlastní pozici, určité skutečnosti z vlastního pohledu náležitě komentuje), která je jednak vhodně vybrána, jednak je i z hlediska kvantitativního plně dostačující. Upozorňuji i na ne vždy obvyklý rozsah této bakalářské práce (70 stran). Text studie je dobře zpracován i po stránce pravopisné, což, bohužel, nebývá obecně samozřejmostí, byť i zde nalezneme několik „drobnějších" prohřešků (např. na s. 6 chybí ve slově „existuji" kvantita, kvantita chybí u několika slov i na s. 15 aj.). Kladně hodnotím rovněž iniciativní a samostatné vypracování dotazníku i velmi vkusně zpracované a účelně zařazené přílohy. Potud je vše v pořádku.

Při hodnocení dané bakalářské práce jsem však nucen zmínit i některé problémové aspekty, které nemohu nechat bez povšimnutí a které – bohužel – kazí celkově pozitivní dojem z předložené práce.

Předně se musím kriticky vyjádřit k nejednotné (a tudíž místy chybné) bibliografické citaci. Není mi jasné, proč diplomantka uvádí v řadě případů náležitě příjmení autora a příslušný rok (např. J. Hrbáček, 2004) a proč v neméně častých případech uvádí jak příjmení autora a rok, tak i plný název studie (publikace)? Nerozumím tomu (s. 15), proč autorka uvádí „spisovný výraz" a pod tím „hovorový" (hovorová vrstva je přece součástí standardu, jak ostatně sama autorka uvádí). V pasáži o brněnské městské mluvě (s. 37n.) by bylo vhodné explicitněji odlišit „hantec" a „plotnu". Dojmem velmi chvatně odvedené práce pak působí jak závěr studie (nezarovnané okraje), tak především naprosto nepřijatelným způsobem zpracovaná závěrečná část bibliografie (mám na mysli jak nesystematické psaní měst – jednou píšete „Moskva", jindy pouze „M.", tak především její samotný závěr, kde uvádíte pouze výčet několika autorů a roků?! – UTĚŠENÝ S. 1980, CHLOUPEK J. 1986 atd.

Byl bych také rád, kdyby mi diplomantka vysvětlila, a) co měla na mysli, když v závěru (s. 55) konstatuje: „Nejnižší prestiž mají naopak teritoriální dialekty, poměrně stabilizované tradicí a užívané pro běžnou denní komunikaci, spontánně ale už jen příslušníky nejstarší generace; mladší generace užívá dialektu jen v některých situacích, zejména jako jazyka spojujícího s regionem, ale i jako ***jazyka svým způsobem komického. To je dokladem toho, že se úcta k dialektu, před sto lety výrazná, vytratila.***", b) proč i přes mé výslovné upozornění v práci ponechala spojení „cikánský" (a nikoliv romský) jazyk (s. 55).

Celkové zhodnocení dané bakalářské práce není jednoduché – do rozporu se totiž dostává její velmi dobrý obsah a zpracování s některými závažnými záležitostmi formálního i jiného rázu (viz výše). Přihlédnu-li vyváženě k pozitivům i negativům práce, musím konstatovat, že kladné stránky přece jen převažují, a proto pohlížím na tuto studii jako na akceptovatelnou. Doporučuji ji tedy k obhajobě, přičemž navrhuji její hodnocení v rozmezí velmi dobře – dobře.

V Praze dne 6.8.2009

Doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.

ÚBS FF UK